

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Spis treści:

2.1 Podział administracyjny, powierzchnia, położenie.....	1
2.2 Ludność	2
2.3 Zasoby mieszkaniowe	3
2.4 Instalacje techniczno-sanitarne mieszkań	4
2.5 Urządzenia sieciowe.....	6
2.6 Zagospodarowanie przestrzenne	7
2.7 Ustalenia prawa lokalnego w zakresie sieciowym.....	8
2.8 Charakterystyka stanu środowiska.....	9
2.9 Rozwój gospodarczy	15
2.10 Charakterystyka infrastruktury.....	17

2.1 Podział administracyjny, powierzchnia, położenie

Miasto i gmina Milicz położone jest na terenach czystych ekologicznie w północno- wschodniej części województwa dolnośląskiego oraz południowo-zachodniej części powiatu milickiego.

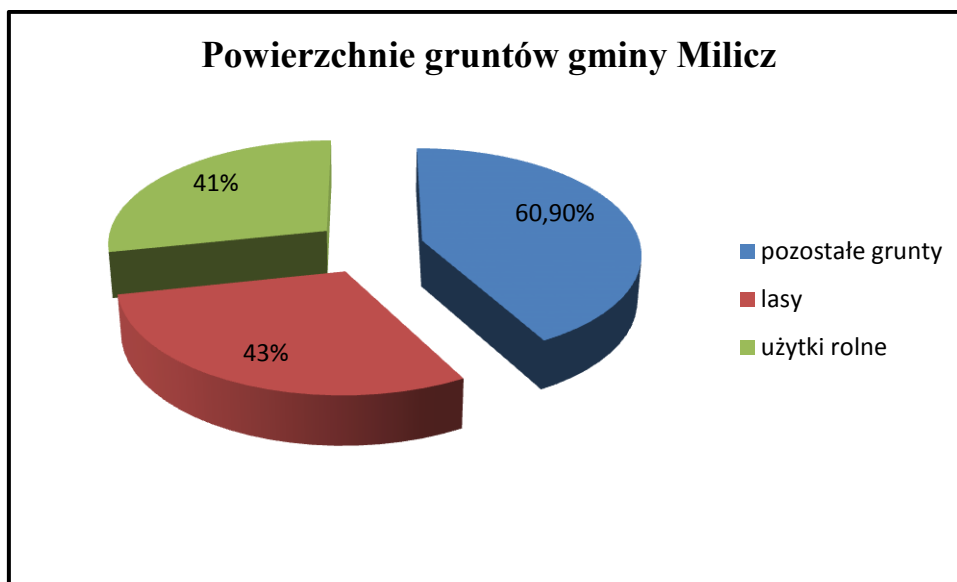
Jest jedną z największych obszarowo gmin w Polsce, obejmująca 52 sołectwa (skupiające 91 miejscowości gminy). Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Położona jest na trasie kolejowej Krotoszyn - Oleśnica i posiada stację przeładunkową dla pociągów towarowych. W sieci dróg kołowych dominującą rolę odgrywa droga krajowa przebiegająca w kierunku Poznania i Wrocławia.

Rysunek 1 Gmina Milicz z lotu ptaka,
[źródło: www.englishclass.jp]

Powierzchnia gminy to 435,6 km² (w tym 186,1 km² lasy), co stanowi 2,2% powierzchni województwa. Od strony północnej Milicz graniczy z gminą Jutrosin (woj. wielkopolskie, pow. Rawicz) i gminą Cieszków, od strony wschodniej z miastem Sulmierzyce (woj. wielkopolskie, pow. Krotoszyn), gminą Odolanów i Sośnie (woj. wielkopolskie, powiat Ostrów Wielkopolski), od strony południowej z gminą Krośnice oraz Zawonia (powiat trzebnicki),

od strony południowo-zachodniej z gminą Trzebnica, a od strony zachodniej – z gminą Żmigród (powiat trzebnicki). Teren miejski zajmuje 13 km² (1350 ha), tereny wiejskie – 422 km². Grunty te stanowią 60,9% powierzchni regionu. Użytki rolne szacuje się na 41%, natomiast użytki leśne to 43% powierzchni powiatu milickiego.

Rysunek 2 Powierzchnie gruntów gminy Milicz w [%];
[źródło: opracowanie własne]

2.2 Ludność

Na obszarze 435,6 km² na koniec 2010 r., w gminie Milicz mieszkało 24349 osób. Z tego mężczyźni stanowili liczbę 12034, a kobiety – 12315. Miasto Milicz na koniec 2010 r. zamieszkiwało 11887 osób, natomiast obszar wiejski gminy zamieszkiwało 12462 osób.

Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²) w ostatnich latach ma wartość utrzymującą się na poziomie około 56 osób na 1 km².

Przyrost naturalny na 1000 ludności na koniec 2010 r. był dodatni osiągając liczbę 1. Na przestrzeni lat 2006 – 2010 ma on tendencję zniżkową.

Na koniec 2010 r. w gminie Milicz na 100 mężczyzn przypadło 102 kobiety.

Liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności w ostatnich latach ma tendencję malejącą, w 2009 r. zawarto 9,4 związków małżeńskich na 1000 ludności, natomiast w 2010 r. liczba ta zmalała do wartości 7,9.

W latach 2006 – 2010 nastąpił nieznaczny spadek liczby urodzeń, z liczby 11,6 na 1000 ludności w roku 2006 do liczby 6,4 w roku 2010 r.

Na koniec 2010 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniosła ok. 20,6 % ludności ogółem gminy Milicz, w wieku produkcyjnym wyniosła ok. 64,2 %, a w wieku poprodukcyjnym 15,1 %.

Tabela 1Wybrane dane statystyczne dotyczące gminy Milicz.

Wybrane dane statystyczne	2006	2007	2008	2009	2010
Ludność*	24238	24210	24236	24314	24349
Gęstość zaludnienia (Ludność na 1 km ²)	55	55	55	56	56
Kobiety na 100 mężczyzn	101	101	102	102	102
Małżeństwa na 1000 ludności	7,6	6,4	7,8	6,4	7,7
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,8	12,6	12,1	12,7	11,5
Zgony na 1000 ludności	8,4	10,3	9,1	9,9	10,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,4	2,3	3	2,7	1

* - Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

2.3 Zasoby mieszkaniowe

Na terenie gminy Milicz infrastruktura budowlana różni się wiekiem, powierzchnią zabudowy, technologią wykonania, przeznaczeniem oraz wynikającą z podstawowych parametrów energochłonnością.

Należy wyróżnić:

- budynki mieszkalne,
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty pod działalność przemysłową (wytwórczą) oraz usługowo-handlową.

Charakter zabudowy mieszkaniowej jest niejednorodny. W ogólnej strukturze osadnictwa na terenie gminy Milicz dominują następujące typy zabudowań:

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- intensywna zabudowa jednorodzinna,
- zabudowa jednorodzinna rozproszona.

Zasoby mieszkaniowe gminy Milicz wg form własności na koniec 2010 r.:

- 7452 mieszkań ogółem,
- 29780 izb,
- 584942 m² powierzchni użytkowej.

2.4 Instalacje techniczno-sanitarne mieszkań

W 2010 r. ludność gminy Milicz korzystała z instalacji:

- wodociągowej – 87,3 % ,
- kanalizacyjnej – 52 %.

Tabela 2 Korzystający z instalacji w [%] ogółem ludności gminy Milicz w latach 2006 – 2010.

Korzystający z instalacji w [%] ludności	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem					
Wodociąg	86,5	86,6	86,8	87,2	87,3
Kanalizacja	50,2	51,4	51,7	51,8	52
Gaz	47,6	47,3	47,1	48,4	48,4

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

W 2010 r. ludność miasta Milicz korzystała z instalacji:

- wodociągowej – 95,1 % ,
- kanalizacyjnej – 89,1 %.

Tabela 3 Korzystający z instalacji w [%] ludności w mieście Milicz w latach 2006 – 2010. Stan na 31.XII.

Korzystający z instalacji w [%] ludności	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem					
Wodociąg	95	95	95	95,1	95,1
Kanalizacja	89	89	89	89	89,1
Gaz	30,4	30,7	30,8	31,1	30,4

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

W 2010 r. ludność wiejska gminy Milicz korzystała z instalacji:

- wodociągowej – 80 % ,
- kanalizacyjnej – 16,6 %.

**Tabela 4 Korzystający z instalacji w [%] ogółem ludności na wsi gminy Milicz w latach 2006 -2010.
Stan na 31.XII.**

Korzystający z instalacji w [%] ludności	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem					
Wodociąg	78,9	79,5	79,6	79,9	80
Kanalizacja	12,8	15,5	16,2	16,4	16,6
Gaz	0,92	0,92	0,92	0,91	1,63

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

W 2010 r. sieć rozdzielcza na 100 km² ogółem gminy Milicz wynosiła:

- sieć wodociągowa – 44,2 km ,
- sieć kanalizacyjna – 10,9 km.

Tabela 5 Sieć rozdzielcza w [km] na 100 km² ogółem gminy Milicz w latach 2006 –2010. Stan na dzień 31. XII.

Sieć rozdzielcza na 100 km ²	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem					
Sieć wodociągowa	40,9	43,8	43,8	44,2	44,2
Sieć kanalizacyjna	9,6	10,2	10,6	10,9	10,9
Sieć gazowa	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

W 2010 r. sieć rozdzielcza na 100 km² na terenie miasta Milicz wynosiła:

- sieć wodociągowa – 8,9 km ,
- sieć kanalizacyjna – 7,0 km.

Tabela 6 Sieć rozdzielcza w [km] na 100 km² w mieście Milicz w latach 2006 –2010. Stan na dzień 31.XII.

Sieć rozdzielcza na 100 km ²	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem					
Sieć wodociągowa	8,8	8,8	8,8	8,9	8,9
Sieć kanalizacyjna	6,8	6,8	6,8	7,0	7,0
Sieć gazowa	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

W 2010 r. sieć rozdzielcza na 100 km² na obszarze wiejskim gminy Milicz wynosiła:

- sieć wodociągowa – 35,3 km ,
- sieć kanalizacyjna – 3,8 km.

Tabela 7 Sieć rozdzielcza w [km] na 100 km² na wsi gminy Milicz w latach 2006 –2010. Stan na dzień 31.XII.

Sieć rozdzielcza na 100 km ²	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem					
Sieć wodociągowa	32,1	35	35	35,3	35,3
Sieć kanalizacyjna	3,0	3,4	3,8	3,8	3,8
Sieć gazowa	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

2.5 Urządzenia sieciowe

Na koniec 2010 r. na terenie gminy Milicz długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wyniosła 192,4 km. Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania stanowiły 3569 szt. Woda dostarczona gospodarstwom domowym – 758,8 dam³. Ludność gminy Milicz korzystająca z sieci wodociągowej w 2010 r. wyniosła – 21270 osób.

Tabela 8 Sieć wodociągowa gminy Milicz w latach 2006 – 2010. Stan na 31.XII.

Wodociągi	2006	2007	2008	2009	2010
Czynna sieć rozdzielcza w [km]	178,4	191,0	191,0	192,4	192,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3367	3469	3489	3539	3569
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	825,3	796,9	748,4	806,1	758,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w mieście [osoba]	11400	11335	11305	11291	11302
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	21055	21098	21126	21223	21270

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

Na koniec 2010 r. na terenie gminy Milicz długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 47,3 km. Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania stanowiły 1231 szt. Ścieki odprowadzone – 554 dam³. Ludność gminy korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2010 r. wyniosła – 12655 osób.

Tabela 9 Sieć kanalizacyjna gminy Milicz w latach 2006 – 2010. Stan na 31.XII.

Kanalizacja	2006	2007	2008	2009	2010
Czynna sieć kanalizacyjna [km]	42,7	44,4	46,1	47,3	47,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych [szt.]	1067	1172	1204	1213	1231

Ścieki odprowadzone [dam ³]	497,4	499,7	521,6	536,0	554
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w mieście [osoba]	10677	10616	10589	10574	10587
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	12237	12514	12586	12608	12655

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

Na koniec 2010 r. na terenie gminy Milicz długość czynnej sieci gazowej wynosiła 107,5 km. Czynne połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania stanowiły 960 szt. Zużycie gazu – 2278,4 tys. m³. Ludność gminy korzystająca z sieci gazowej w 2010 r. wyniosła – 11790 osób.

Tabela 10 Sieć gazowa gminy Milicz w latach 2006 – 2010. Stan na 31.XII.

Sieć gazowa	2006	2007	2008	2009	2010
Czynna sieć gazowa [km]	107	106	106	107,5	107,5
Czynne połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych [szt.]	932	935	948	956	960
Zużycie gazu [tys. m ³]	2469,40	2252,80	1376,40	2313,70	2278,40
Odbiorcy gazu w miastach [gosp. dom.]	3650	3660	3663	3696	3609
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	11586	11523	11472	11776	11790

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006, 2007, 2008, 2009, 2010.

2.6 Zagospodarowanie przestrzenne

Prawo lokalne nakreśla zagospodarowanie przestrzenne gminy Milicz przy pomocy dokumentów strategicznych w postaci: strategii, planu rozwoju, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a także studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Do chwili obecnej zagospodarowanie przestrzenne gminy związane jest z przyjęciem m.in. takich dokumentów jak:

- „Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Milicz”,
- „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Milicz”,
- „Prognoza Środowiskowa Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Milicz na lata 2007 – 2013”,
- „Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Milicz na lata 2007 – 2013”,
- „Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Milicz” ,
- „Plan rozwoju lokalnego na lata 2004 – 2006 oraz 2007 - 2013”.

2.7 Ustalenia prawa lokalnego w zakresie sieciowym

Prawo lokalne ustala w dokumentach planistycznych m.in. ogólne zasady sytuowania sieci elektroenergetycznych, ciepłowniczych, gazowych a także daje wytyczne do uzbrojenia danego obszaru w nośniki energetyczne.

Ustalenia w zakresie rozwoju sieci infrastrukturalnej dla obszaru gminy Milicz wyglądają jak poniżej.

Ustalenia w zakresie rozwoju sieci elektroenergetycznej i zaopatrzenia w energię elektryczną:

- 1) dopuszcza się zachowanie istniejących podziemnych sieci elektroenergetycznych z możliwością przebudowy i remontu,
- 2) dopuszcza się rozbudowę i budowę nowych linii energetycznych kablowych, średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych (wbudowanych lub wolnostojących 15/04 kV),
- 3) dla terenów znajdujących się w strefie uciążliwości elektro – energetycznych wysokiego napięcia ustala się strefę ochronną,
- 4) istniejące napowietrzne sieci elektroenergetyczne, na odcinkach kolidujących z planowaną zabudową i zagospodarowaniem terenu, należy przebudować na podziemne,
- 5) dopuszcza się lokalizację stacji transformatorowych wbudowanych w budynki przeznaczone na inne funkcje oraz wolnostojących z zapewnionym dostępem do drogi publicznej na wszystkich terenach określonych w planie.

Ustalenia w zakresie rozwoju sieci gazowniczej oraz zaopatrzenia w gaz:

- 1) kierunki budowy sieci gazowej należy realizować zgodnie z opracowaniami dotyczącymi rozwoju sieci, w oparciu o wnioski przyszłych odbiorców gazu, pod warunkiem że będzie to inwestycja ekonomicznie opłacalna,
- 2) możliwość lokalizowania zbiorników na gaz do celów grzewczych zabudowy mieszkaniowej jako zbiorników naziemnych oraz podziemnych,
- 3) możliwość lokalizowania zbiorników na gaz do celów grzewczych i technologicznych na terenach produkcyjnych i usługowych, wyłącznie jako zbiorników podziemnych.

Ustala się następujące zasady rozwoju sieci ciepłowniczej i zaopatrzenia w ciepło:

- 1) dopuszcza się sytuowanie sieci ciepłowniczej i zaopatrzenie w ciepło z lokalnego systemu ciepłowniczego,
- 2) sieci realizować wyłącznie jako podziemne,
- 3) dopuszcza się dla terenów zainwestowanych, stosowanie ogrzewania na paliwo stałe, pod warunkiem utrzymania norm związanych z ochroną środowiska,

- 4) zakazuje się stosowania dla obiektów nowoprojektowanych systemów ogrzewania powodujących niską emisję,
- 5) do czasu realizacji sieci ciepłej dopuszcza się zaopatrzenie w ciepło ze źródeł indywidualnych w oparciu o zasilanie paliwami stałymi, gazem, energią elektryczną oraz z ekologicznych źródeł ciepła,
- 6) dopuszcza się zaopatrzenie w ciepło z kolektorów słonecznych oraz innych alternatywnych źródeł ciepła lub indywidualnych kotłowni o sprawności energetycznej nie mniejszej niż 75%.

Plany zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz powinny zawierać ogólne zasady jego powiązania z urządzeniami i sieciami uzbrojenia technicznego. W tym celu:

- należy kompleksowo uzbrajać w sieci tereny wskazane w planie do zainwestowania,
- realizacja nowych obiektów kubaturowych powinna się odbywać wyłącznie, po uprzednim uzbrojeniu terenów budowlanych, w wymagane sieci infrastruktury, w powiązaniu z istniejącymi systemami uzbrojenia technicznego,
- projektowane elementy sieci infrastruktury należy prowadzić w obrębie linii rozgraniczających dróg głównych, zbiorczych, lokalnych i dojazdowych w uzasadnionych technicznie przypadkach dopuszcza się odstępstwa od tej zasady,
- dopuszcza się możliwość realizacji urządzeń i elementów sieci uzbrojenia technicznego, poza terenami wyznaczonymi w planie, na obszarze władania inwestora jako obiekty towarzyszące.

2.8 Charakterystyka stanu środowiska

Środowisko przyrodnicze i krajobraz

Powiat milicki położony jest w północno-wschodniej części Dolnego Śląska, przy granicy z Wielkopolską, w dolinie rzeki Baryczy. Jest jednym z najmniejszych obszarowo powiatów w Polsce. Powiat milicki złożony jest z trzech gmin: Milicz, Krośnice oraz Cieszków. Na jego krajobraz w przeważającej części składają się zróżnicowane kompleksy leśne i stawowe. Stawy Milickie, stanowią największy ośrodek hodowli karpia w Polsce i Europie. Powstawały przez wieki - pierwsze założyli już w XIII stuleciu Cystersi. Obecnie powierzchnia wszystkich stawów przekracza 8 tys. ha. Zasilane są wodą z Baryczy i jej dopływów. Unikatowa flora i fauna tego obszaru, bogactwo krajobrazowe i historyczne były powodem, dla którego utworzono tu Park Krajobrazowy Dolina Baryczy. Milicka Dolina Baryczy jest największym parkiem krajobrazowym w Polsce. Jego powierzchnia wynosi 87 tys. ha. Park powstał w 1996 r. Składają się nań wielkie

kompleksy leśne i wodne. Samych ptaków rozpoznano tu 270 gatunków. Spośród najrzadszych warto wymienić: czaple purpurową, bąka, bociana czarnego, perkoza rdzawoszyjnego, zauszniaka, żurawia i orla bielika. W 2000 roku Stawy Milickie znalazły się wśród 13 obszarów wodnych, objętych światowym programem ochrony jezior Living Lakes, obok takich miejsc jak Jezioro Bodeńskie, Jezioro Bajkał czy Morze Martwe.

Budowa geologiczna

Rozległy obszar miejsko-wiejskiej gminy Milicz położony jest w zasięgu trzech makroregionów fizycznogeograficznych (wg dziesiętnego podziału regionalnego J. Kondrackiego):

- Obniżenia Milicko-Głogowskie (318.3), mezoregiony:
 - Kotlina Żmigrodzka (318.33); mikroregiony – Kotlina Środkowej Baryczy i Równina Czeszowska,
 - Kotlina Milicka (318.34); mikroregiony – Obniżenie Odolanowskie i Równina Kuźnicka
- Wzgórza Trzebnickie (Wał Trzebnicki – 318.4); mezoregion Wzgórza Twardogórskie (318.45); mikroregion – Wzgórza Krośnickie,
- Wysoczyzna Kaliska (319.11) ze Wzgórzami Cieszkowskimi i obniżeniem doliny Śląskiego Rowu.

Obniżenie Milicko-Głogowskie powstało jako końcowe zagłębienie lobów lodowca środkowopolskiego studnia Warty. Podczas fazy leszczyńskiej ostatniego zlodowacenia (bałtyckiego) obniżenie to stanowiło drogę odpływu wód pochodzących z deglacji czoła lądolodu leszczyńskiego. Oś obniżenia przepływa rzeka Barycz, która miała tu decydujący wpływ na ostateczne ukształtowanie rzeźby terenu – ukształtowanie systemu teras. Terasy holoceny, zalewowe, tworzą dwa poziomy: terasa niższa o wysokości 1,5–3,0 m np. rzeki oraz wyższa, o wysokości 3,0-5,0 m np. rzeki. Największe rozprzestrzenienie teras holoceny występuje na wschód od miasta Milicza. Tam też powstał – w obrębie tych teras – największy kompleks stawów. Na zachód od Milicza zasięg teras holoceny znacznie się zawęża. Holoceny utwory rzeczne wypełniają ponadto szerokie dno doliny Śląskiego Rowu (należącego do mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej), która niewielkim fragmentem wchodzi w zasięg gminy Milicz.

W zachodniej części gminy, w obrębie Kotliny Środkowej Baryczy i zachodniego fragmentu Równiny Czeszowskiej, dominuje terasa plejstoceny o wysokości 5,0-10,0 m np. rzeki. Rozcina ją stosunkowo wąskie tu holoceny dno doliny Baryczy oraz jej licznych dopływów.

Duży obszar zajmuje terasa plejstocenska także we wschodniej części gminy, w zasięgu mikroregionu Równiny Kuźnickiej. Także tutaj rozległa powierzchnia terasy plejstocenskiej rozcięta jest licznymi dopływami rzeki Baryczy, którym towarzyszą zalewowe terasy holocenske. Terasy, zarówno holocenske, jak i plejstocenske, zbudowane są z utworów rzecznych – piasków i żwirów. W wielu miejscach teras plejstocenskich ukształtowały się wydmy, niekiedy dużych rozmiarów, tworzące wały do 2 km długości (min. w rejonie wsi Borzynowo, Godnowo, Tworzimirki i Wziachowo). Poszczególne poziomy teras często zaznaczone są wyraźnymi krawędziami.

Piaszczysto-żwirowe utwory fluwioglacjalne budują równiny sandrowe, których stosunkowo niewielkie fragmenty na terenie gminy Milicz występują głównie w obrębie Równiny Czeszyckiej, w południowej części miasta Milicza oraz w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej. Większą część tej ostatniej jednostki fizycznogeograficznej tworzy silnie zdenudowany wał czołowomorenowy Wzgórz Cieszkowskich. Z rozmycia tego wału utworzyły się wysoczyzny o wyrównanej w wyniku procesów peryglacjalnych powierzchni zbudowane głównie z piasków i żwirów lodowcowych. Pośród tych peryglacjalnych równin morenowych, na zachód od Milicza, zachował się (w formie niewielkiego wyniesienia) płat (ostaniec) moreny czołowej zbudowany z piasków, żwirów i glin morenowych. Podobny układ form morfologicznych i struktury litologicznej podłoża występuje w obrębie Wzgórz Krośnickich położonych na południe i południowy-wschód od miasta Milicza. Trzon tych wzgórz tworzy wyniosłość zbudowana z piasków, żwirów i glin morenowych otoczona piaszczysto-żwirowymi utworami lodowcowymi. W strukturze Wzgórz Krośnickich zaznaczają się zaburzenia glacitektoniczne.

Miąszość czwartorzędu jest zróżnicowana, co wynika ze znacznych deniwelacji w rzeźbie podczwartorzędowej. Strop trzeciorzędu zalega na głębokość do 30 m ppt w obrębie doliny Baryczy i do 170 m ppt w obrębie Wzgórz Krośnickich. Miejscami utwory trzeciorzędowe pojawiają się na wzgórzach tuż pod powierzchnią w wyniku wspomnianych wcześniej zaburzeń glacitektonicznych. Trzeciorzęd budują głównie iły tzw. serii poznańskiej, przewarstwione piaskami drobnoziarnistymi i mułkami oraz utworami burowęglowymi. W rejonach głębszych rozcięć erozyjnych występują utwory miocenu środkowego.

Trzeciorzęd zalega na położonym na głębokości 100-200 m podłożu triasowym. Osady triasowe, głównie retyku (we wschodniej części gminy –także kajpru) wypełniają rozległą jednostkę tektoniczną monokliny przedsudeckiej.

Ogólnie obszar gminy jest dość zróżnicowany pod względem rzeźby terenu, a jeszcze bardziej pod względem struktury litologicznej podłoża. Dominują jednak tereny równinne, o niewielkich deniwelacjach a w strukturze litologicznej podłoża – utwory piaszczysto-żwirowe, przepuszczalne.

Surowce naturalne

Gmina Milicz nie jest zasobna w surowce mineralne. Najważniejszym surowcem jest gaz ziemny. Występują tu następujące złoża tego surowca:

- Henrykowice W; zasoby 40 mln m³ – rozpoznanie wstępne,
- Henrykowice E; złoża zagospodarowane o znaczeniu przemysłowym, eksploatowane okresowo (142,4 mln m³),
- Grabówka W; zasoby 170 mln m³ rozpoznanie wstępne,
- Grabówka E; zasoby 60 mln m³ rozpoznanie wstępne.

Poza gazem ziemnym występują surowce pospolite – kruszywa oraz gliny i iły. Złoża tych surowców to:

- Stawiec; piaski (0,045 mln t.) i iły (0,2 mln t.); złoża zaniechane,
- Sułów-Zbiornik; piasek (243 mln t.); złoża o znaczeniu przemysłowym, dotychczas nieeksploatowane.

Gleby

Największy obszar w gminie zajmują wytworzone na utworach piaszczysto-żwirowych lub piaskach lekko gliniastych gleby bielcowe. Holocenijskie terasy zalewowe są miejscem występowania gleb aluwialnych – mad rzecznych. Na północ od największego zespołu stawów milickich, w rejonie wsi (przysiółków) Lelików-Chałupy, występuje większy płat gleb murszowych lub murszowatych. Większe zespoły takich gleb znajdują się również w zachodniej części gminy – na północ od stawu „Duża Mewa” oraz w dolinie Śląskiego Rowu. Na wysoczyznach moren czołowych (Wzgórza Cieszkowskie i Krośnickie) wykształciły się gleby brunatne. Generalnie dominują gleby lekkie.

Przeważają gleby mało urodzajne – średnio są to gleby klasy IVb w przypadku gruntów ornych oraz IV klasy w przypadku gleb łąkowych. Wśród gruntów ornych przeważają kompleksy żytni słaby i żytni dobry. Jedynie w północno-wschodniej części gminy, w rejonie wsi Gądkowice i Wziąchowo Wielkie, występuje płat gleb pszennych (kompleks pszenno-dobry). Wśród użytków zielonych dominują kompleksy średnie z pewnym udziałem użytków zielonych dobrych i bardzo dobrych. W waloryzacji przestrzeni rolniczej IUNG-Puławy, gminę Milicz oceniono na nieco powyżej 50 pkt (średnio w kraju – 66,6 pkt). Ponad 80%, a na obszarze miasta – ponad 90% gleb wykazuje odczyn kwaśny lub bardzo kwaśny i wymaga wapnowania. Równocześnie gleby milickie są ubogie w potas i magnez (w mniejszym stopniu w fosfor). Zagrożenie erozyjne przestrzeni rolniczej jest w gminie Milicz znikome. Niewielkie jest też zanieczyszczenie gleb milickich metalami ciężkimi (zawartość zbliżona do „naturalnej”).

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Milicz położona jest w zlewni rzeki Baryczy, w obszarze Regionu Wodnego Środkowej Odry (RŚO). Barycz jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Odry o długości 133 km i powierzchni 5534,5 km². Wypływa na terenie województwa Wielkopolskiego, poniżej Odolanowa. Na odcinku Uciechów-Bartnik wpływa na obszar gminy Milicz, płynie z kierunku wschodniego na zachód na długości około 40 km. Głównymi dopływami Baryczy są rzeki w większości rozpoczynające swój bieg poza obszarem gminy. Są to:

- *dopływy prawostronne:*
 - Czarna Woda przepływająca przez Kolędę i Wrocławice,
 - Kanał Młyński łączący Barycz z rzeką Orlą.
- *dopływy lewostronne:*
 - Polska Woda przepływająca przez Wielgie Milickie i Potasznę wraz z Kobylarką i Młyńską Wodą przepływającą przez Henrykowice i Braclaw,
 - Prądnia przepływająca przez Grabownicę i Rudę Milicką,
 - Miła przepływająca przez Miłochowice i Milicz,
 - Krępuca przepływająca przez Lasy Milickie w południowo zachodniej części gminy, obręb Postolin.

Wody podziemne

Wody podziemne są źródłem zaopatrzenia dla większości wodociągów. Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców gminy Milicz w wodę oraz działalności gospodarczych korzysta się głównie z wód zalegających w utworach poziomy czwartorzędowego, a sporadycznie tylko z wód występujących w poziomach starszych.

Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenia powietrza, ze względu na strukturę źródeł emisji, dzieli się na:

- podstawowe (SO₂, NO₂ i pył) – powstające podczas spalania paliw w kotłowniach komunalno-bytowych, które charakteryzuje wyraźna zmienność w ciągu roku (w sezonie zimowym następuje wzrost SO₂ i pyłu),
- specyficzne powstające w wyniku procesów technologicznych,
- emitowane ze źródeł mobilnych,

- wtórne powstające w wyniku reakcji i przemian związków w zanieczyszczonej atmosferze.
- Głównymi źródłami emisji SO₂ do atmosfery jest energetyka zawodowa i sektor komunalno-bytowy. Głównymi źródłami NO₂ jest transport, komunikacja i energetyka zawodowa.

Emisja niska

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Milicz są zanieczyszczenia pyłowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych. Dotyczy to przede wszystkim indywidualnych systemów grzewczych, a zwłaszcza palenisk domowych w czasie zimy. Obiekty te powodują okresowy wzrost stężeń pyłu zawieszonego i dwutlenku siarki, pochodzących ze spalania paliw, głównie węgla.

Emisja komunikacyjna

Zanieczyszczenia komunikacyjne należą do czynników najbardziej obciążających powietrze atmosferyczne. Szczególnie uciążliwe są zanieczyszczenia gazowe powstające w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów. Przy ocenie jakości powietrza atmosferycznego, należy jak najbardziej uwzględnić ilość zanieczyszczeń pochodzących z ruchu samochodowego, odbywającego się na jego obszarze.

Warunki klimatyczne

Gmina Milicz położona jest w zasięgu regionu klimatycznego śląsko-wielkopolskiego znajdującego się pod wpływem oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza (z przewagą tych pierwszych). Klimat gminy charakteryzują poniżej przedstawione parametry.

- Usłonecznienie:
 - średnioroczne >1550 h; 3600-3700 MJm⁻²
 - półrocza letniego 1100 – 1150 h; 2800 – 2900 MJm⁻²
 - półrocza chłodnego ~ 425-450 h; < 825 MJm⁻²
 - czerwca (generalnie najbardziej słoneczny miesiąc w roku) > 220 h; > 575 MJm⁻²
- Temperatury średnie wieloletnie:
 - średnioroczna 7,5 °C
 - lipca 18,0 °C
 - stycznia - 2,0 °C
 - kwietnia 7,0 °C
 - października 8,0 °C

Nieco wyższa temperatura października niż kwietnia wskazuje na pewną przewagę wpływów oceanicznych (cieplejsza jesień niż wiosna).

- Wilgotność względna – 82%
- Opady:
 - suma średnioroczna ~ 600 mm (nieco wyższa – > 600 - mm w obrębie wzgórz)
 - suma średnia dla półrocza letniego <400 mm
 - suma przeciętna dla lipca ok. 85 mm; stycznia <40 mm
- Liczba dni z burzą – poniżej 20 w części zachodniej do poniżej 22 w części wschodniej
- Liczba dni z mgłą – powyżej 50
- Liczba dni z pokrywą śnieżną 50-60; średnia grubość pokrywy śnieżnej 10-15 cm; maksymalna – do 40 cm
- Klimatyczny bilans wodny: od -20 do -40 mm (malejący w kierunku zachodnim); w półroczu letnim od -80 do -100 mm; w półroczu zimowym od +80 do +100 mm
- Wiatry: dominujący kierunek – W (22%) i NW (16%); znaczący jest też udział wiatrów południowo-zachodnich (~16%); najmniejszy udział mają wiatry z kierunku N. Latem dominują wiatry północno-zachodnie a zimą południowo-zachodnie; średnia roczna prędkość wiatru wynosi około 3,0 – 3,5 m/sek; cisze stanowią 5-10% obserwacji (frekwencja ta należy do najniższych w województwie), udział prędkości o wartościach energetycznych (4,0 do 15,0 ms⁻¹) wynosi >40% i należy do najwyższych w województwie.

Na tle województwa dolnośląskiego klimat gminy wyróżnia się względnie wysokim usłonecznieniem oraz większą suchością. Na suchość klimatu wskazują parametry klimatycznego bilansu wodnego, zwłaszcza półrocza letniego, kiedy zaznacza się wyraźny deficyt wodny. Z kolei klimat gminy charakteryzuje dość wysoka wilgotność powietrza i wysoka frekwencja mgieł, co wiąże się z silnie rozwiniętą siecią hydrograficzną Doliny Baryczy.

2.9 Rozwój gospodarczy

Gmina Milicz, wraz z całym powiatem, należy do obszarów województwa o najbardziej ekstensywnym zagospodarowaniu – najrzadziej zaludnionych, najslabiej zurbanizowanych i uprzemysłowionych. Wpłynęły na to szczególnie uwarunkowania naturalne.

Gmina wyróżnia się szczególnie gęstą siecią placówek handlowych – tylko nieco ponad 88 mieszkańców przypada na 1 sklep (w mieście niespełna 69 mieszkańców na sklep). Przeważają małe sklepy; średnio na 1 placówkę handlową przypada 2 zatrudnionych (w mieście, gdzie pojawiło się kilka większych obiektów handlowych – 2,4 zatrudnionych/1 sklep).

W Miliczu działa ponadto targowisko (57 stałych punktów sprzedaży) oraz 4 stacje paliw (pozostała część gminy dysponuje dwiema stacjami paliw).

W branży przemysłowej działa nieco ponad 10% podmiotów (w mieście poniżej 10%). Niewiele mniej jest podmiotów branży budowlanej. Przeważają drobne zakłady, zatrudniające do kilkunastu osób.

Miasto Milicz rozwinęło się jako lokalny ośrodek przemysłowy (dominacja funkcji specjalizowanych) natomiast o bazie ekonomicznej terenów wiejskich gminy decyduje rolnictwo pomimo niezbyt wysokich walorów produkcyjnych miejscowej przestrzeni rolniczej i ograniczonych jej rozmiarów (większy obszar zajmują lasy). W produkcji rolniczej dominuje wprowadzie kierunek roślinny (głównie produkcja zbóż), ale – na tle województwa – wyraźnie zaznacza się pewne znaczenie produkcji zwierzęcej (wyższa niż przeciętnie w województwie obsada hodowlanych zwierząt na 100 ha UR). Wynika to z uwarunkowań siedliskowych – stosunkowo wysokiego udziału użytków zielonych w strukturze przestrzeni rolniczej (prawie 29%). Na terenie gminy działa ferma trzody chlewnej (ponad 27 tys. sztuk) i ferma drobiu (75 tys. sztuk). Specyficznym i ważnym dla bazy ekonomicznej kierunkiem produkcji milickiego rolnictwa jest hodowla stawowa. Wielkie kompleksy stawów stanowią też istotny walor turystyczny. Na atrakcyjność turystyczną gminy wpływają ponadto rozległe kompleksy leśne.

Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej gminy Milicz w latach 2006 – 2010 zarejestrowanych w rejestrze REGON. Stan na 31.XI

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON	2006	2007	2008	2009	2010
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1423	1459	1451	1445	1512
Sektor publiczny - ogółem	85	83	73	92	94
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	40	39	43	42	43
Sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	2	3
Sektor prywatny - ogółem	1338	1376	1378	1353	1418
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1013	1038	1024	994	1052
Sektor prywatny - spółki handlowe	31	32	34	36	37
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	12	11	10	10
Sektor prywatny - spółdzielnie	12	12	12	12	12
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	40	43	45	47	49

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS 2006,2007,2008, 2009,2010.

2.10 Charakterystyka infrastruktury

Infrastruktura komunikacyjna

W komunikacyjnych powiązaniach gminy największą rolę odgrywa droga krajowa nr 15 przebiegająca także przez miasto Milicz. Ważne jest też połączenie z miastem Żmigrodem drogą wojewódzką nr 439. Z Twardogórą (i dalej z Sycowem) Milicz łączy trasa drogi wojewódzkiej nr 448. Przez gminę przebiega zelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 281 relacji (Wrocław) Grabowno Wielkie – Jarocin z jedyną stacją w mieście Miliczu.

Zaopatrzenie w wodę

Stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest wysoki i wynosi 83,2 % ludności. Miasto Milicz jest zwodociągowane w 100 %, pozostałe miejscowości gminy w 66,7 %. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się na bazie wodociągów grupowych, których ujęcia są zlokalizowane zarówno na terenie jak i poza terenem gminy, z sieci miejskiej oraz jednego wodociągu zbiorowego.

Do sieci wodociągowej przyłączonych jest 2839 budynków mieszkalnych. Ogólna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 213,0 km i korzysta z niej 20 430 mieszkańców, z tego 12 230 w Miliczu.

Dla zaopatrzenia ludności gminy Milicz w wodę pitno-gospodarczą wykorzystywane są wyłącznie czwartorzędowe wody podziemne. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się na bazie wodociągów grupowych, których ujęcia znajdują się na obszarze gminy. Woda ujmowana jest z 7 ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Milicz, Brzezina Sułowska, Pracze, Henrykowice, Bartniki, Gądkowice i Czatkowice.

Wszystkie ujęcia posiadają stacje uzdatniania, w których woda poddawana jest takim procesom jak: napowietrzanie, filtracja i dezynfekcja. Jedynie w SUW w Czatkowicach woda poddawana jest dezynfekcji. Woda z ujęć głębinowych jest badana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Miliczu.

Gospodarka ściekowa

Jednostki osadnicze gminy, względnie dobrze wyposażone w sieć wodociągową ubogo są skanalizowane. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 12 940 mieszkańców z czego 12 000 M w Miliczu. Stanowi to 52,7% wszystkich mieszkańców gminy. Do sieci kanalizacyjnej przyłączone są 643 budynki mieszkalne. Ogólna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 30,1 km.

Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy Milicz eksploatowane są 4 oczyszczalnie ścieków, w tym: 1 przemysłowa. Łączna przepustowość oczyszczalni ścieków wynosi 19 275 m³/d, w tym komunalnych 19 182 m³/d i przemysłowych 93 m³/d.

Największą oczyszczalnią jest mechaniczno-biologiczna Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Miliczu. Służy do oczyszczania ścieków bytowych od mieszkańców i ścieków deszczowych z terenu miasta. Oczyszczalnia posiada przepustowość wystarczającą dla obecnie występujących w mieście ilości ścieków, wynoszących w okresie pogody bezdeszczowej średnio 6 000 m³/d oraz dla ogólnospławnych ścieków burzowych w okresach nawalnych deszczów w ilości do 1 750 m³/h. W trakcie przeprowadzonej ostatnio modernizacji stopnia biologicznego z osadem czynnym, oczyszczalnia została przystosowana pod względem rozwiązań technicznych i technologicznych do głębokiego usuwania związków azotu i fosforu w procesie osadu czynnego. Wyposażono ją także w urządzenia do chemicznego strącania nadwyżek fosforu pozostałego po procesie biologicznym.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy działają firmy uprawnione do zbiórki odpadów komunalnych:

- WPO ALBA S.A., ul. Ostrowskiego 7, 53-238 Wrocław,
- Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami "MZO" S.A.
63-400 Ostrów Wielkopolski ul. Wiejska 18,
- Choma s.c., ul. Tadeusza Kościuszki 54, 56 – 330 Cieszków,
- Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. ,
ul. Bolesławiecka 15, 53-614 Wrocław,
- Usługi Komunalne WODNIK Sp. z o.o., ul. Piwniczna 12, 55-100 Trzebnica

Dodatkowo ZUK Milicz zajmuje się eksploatacją gminnych składowisk.

Na terenie gminy są dwa składowiska odpadów innych niż niebezpiecznych i obojętnych w Stawcu i Dunkowej. Obiekty te leżą poza granicami stref zasilania zbiorników wód podziemnych, których zasoby podlegają wysokiej ochronie. Oba są położone w obrębie Parku Krajobrazowego „Doliny Baryczy”. W związku z tym jako składowisko znajdujące się na terenie parku może przyjmować tylko odpady z gmin znajdujących się w obrębie parku (co ogranicza potencjalne możliwości dodatkowego zarobienia na przyjmowaniu odpadów z innych gmin spoza terenu parku). Składowiska mają zasięg lokalny i składowane są tam jedynie odpady z Miasta i Gminy Milicz. Właścicielem obu składowisk jest Gmina Milicz.